

Forord

Musikterapiklinikken – Center for Behandling og Forskning, som er en integreret institution mellem Aalborg Universitet og Aalborg Psykiatriske Sygehus udgiver hermed sit fjerde årsskrift om musikterapi i psykiatrien.

I de tre tidligere årsskrifter har der dels været fokus på indplacering af musikterapien i psykiatrien fagmæssigt, videnskabs-teoretisk og behandlingsmæssigt. Der har desuden været fokus på forskellige behandlingsaspekter, dokumentation samt systematiske forskningsartikler baseret på ph.d.-afhandlinger omhandlende aspekter af musikterapi i psykiatrien. Dette årsskrift er en fortsættelse heraf.

Musikterapilandskabet indenfor psykiatrien i Danmark vokser støt og roligt. Antallet af musikterapeuter er stigende, men faget lider stadig under for mange usikre tidsbegrænsede stillinger. En lille spørgeskemaundersøgelse har således vist, at der for tiden arbejder atten musikterapeuter i psykiatrien. Femten arbejder inden for hospitalspsykiatrien og tre inden for socialpsykiatrien. Af de femten musikterapeuter i hospitalspsykiatrien har kun to fuldtidsstillinger, mens ni er ansat enten på halv tid eller mellem halv tid og fuld tid. Fire er ansat under halv tid. Syv af de femten musikterapeuter er ansat i tidsbegrænsede stillinger. Alle tre musikterapeuter indenfor socialpsykiatrien er ansat i fuldtidsstillinger. Det fremgår ligeledes at sytten ud af atten musikterapeuter har supervision som en fast del af deres arbejde, hvilket er en forbedring fra tidligere. Musikterapeuternes daglige samarbejdspartnere afhænger af den kontekst de arbejder inden for. De varierer fra behandlerteams bestående af læger, psykologer, socialrådgivere og musikterapeuter til sociale teams og miljøteams hvor sygeplejersker, ergo- og fysioterapeuter, social- og sundhedsassistenter samt pædagoger og psykologer

er musikterapeuternes nærmeste samarbejdspartnere. Musikterapeuter er således en faggruppe der, i lighed med psykologerne, kan bidrage med behandlings-, evaluering- og udviklingsmål i mange forskellige dele af psykiatrien.

Udvidelsen af antallet af musikterapeuter i psykiatrien, og dermed også af de arbejdsområder de dækker, afspejler sig i dette årsskrift og belyser følgende tre hovedområder: børne-/ungdomspsykiatrien, voksenpsykiatrien og gerontopsykiatrien med både hospitals- og socialpsykiatrien repræsenteret. Som noget nyt er der denne gang et bidrag fra arbejde med retspsykiatriske patienter (Grøn Meisner).

Et aspekt der har påvirket de forskellige artikler i dette årsskrift er udefra-fremsatte eller indefra-påtrængende ønsker om at dokumentere og vise behovet for og værdien af musikterapibehandlingen i såvel hospitalspsykiatrien som socialpsykiatrien. Der er således to artikler fra socialpsykiatrien som baserer sig på såvel caseresultater som spørgeskemaundersøgelser, hvor spørgeskemaundersøgelserne er baseret på udtalelser af fagpersoner, der kender til musikterapi og/eller følger patientens oplevelse og udbytte af musikterapien. I begge undersøgelser er patienternes egne besvarelser en central del af undersøgelsen (Bergholt Hviid; Normann).

Tre indlæg er fra en meget grundig og veldokumenteret rapport udarbejdet på Psykiatrisk Sygehus, Frederiksborg Amt (Lindvang; Frederiksen). Også her indgår casebeskrivelser, spørgeskemaundersøgelser og patientrapportering i dokumentationen. Et mindre pilotprojekt beskriver udbyttet af anvendelse af MusiCure på Horsens Sygehus, psykiatrisk afdeling (Egelund Sørensen).

Fem af artiklerne er forskningsbaserede artikler der omhandler enkelte aspekter af musikterapibehandlingen i psykia-

trien. Disse præsenteres enten ud fra en systematisk litteraturgennemgang integreret med klinisk praksis (Holck; Pedersen; Ridder) eller ud fra en kvantitativ undersøgelsesform (Hannibal). De førstnævnte artikler omhandler anvendelse af fænomenerne spilleregler, modoverføring, musikbiografi og musikreminiscens i musikterapibehandlingen, og artiklen af Hannibal præsenterer en kvantitativ beskrivelse af patientpopulationen på fem psykiatriske hospitaler over en afgrænset periode.

Årsskriftet afspejler således fagets udvidelse indenfor psykiatrien både klinisk og forskningsmæssigt. Eksempelvis har fire af de ansatte musikterapeuter en ph.d.-grad og to andre er undervejs hermed. Andre ansatte arbejder seriøst med dokumentation og evaluering af det kliniske arbejde. Indimellem kan dette fylde så meget, at det kan være svært at finde tid nok til det, der er kernen i arbejdet, nemlig behandlingen af de psykiatriske patienter på et humanistisk grundlag, hvor musikterapi indgår som en komplementær behandlingsform til den medicinske behandling.

Jeg håber alligevel, at årsskriftet vil afspejle den vitalitet og dybde der kendetegner behandlingen, samtidig med, at der her præsenteres mange dokumenterede enkeltaspekter af behandlingsarbejdet.

Jeg håber også, at årsskriftet vil være medvirkende til at inspirere hospitalsledelser og politikere til at omdanne tidsbegrænsede stillinger til faste stillinger og hermed nedbringe frustrationerne for først og fremmest patienter, pårørende og behandlere. Det er uholdbart for patienterne at leve i stadig uvished om, hvorvidt de nu tør engagere sig i musikterapiens muligheder, fordi de ikke ved om behandlingen fortsætter længe nok til at en heling eller stabilisering af livskvalitet kan finde sted. Det er ligeledes uholdbart for musikterapeuten at starte et

behandlingsforløb og ikke altid vide, hvor længe stillingen kan opretholdes. Mange behandlingsforløb er af samme grund blevet afsluttet for tidligt, for at sikre at de ikke pludselig skulle slutte brat, uden mulighed for at der kunne samles op på de behandlingstiltag, der har været sat i gang.

Musikterapi i psykiatrien er stadig et fag under udvikling. Det fornemmeste formål med denne række af årsskrifter i musikterapien er at give alle interesserede en mulighed for at følge denne udvikling på tæt hold, og dermed forhåbentlig lade sig inspirere af såvel musikterapiens muligheder med bedring af patienterne samt muligheder for at indgå i samarbejde med andre faggrupper.

Jeg vil ønske læserne god fornøjelse med læsningen af dette fjerde årsskrift, som endnu engang åbner op for viden om mange aspekter af det musikterapeutiske landskab indenfor psykiatrien.

Aalborg, februar 2005.

Inge Nygaard Pedersen

*Klinikleder
Musikterapiiklinikken*